

ลักษณะเฉพาะของภาษาบาลี ในคำบูชาพระธาตุและพระพุทธรูปทางภาคเหนือของประเทศไทย*

นนท์ลชา ณะภูมิ **
สมพรนุช ตันศรีสุข **

บทคัดย่อ

บทความนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะของภาษาบาลีในคำบูชาพระธาตุและพระพุทธรูปสำคัญในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย 8 จังหวัด โดยได้คัดเลือกคำบูชาภาษาบาลีมาศึกษา จำนวน 53 บท จากการศึกษาพบว่า คำบูชาพระธาตุและพระพุทธรูป มักเป็นร้อยแก้วสำนวนนิยม ประกอบด้วยโครงสร้างและส่วนประกอบที่คล้ายกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิดและเนื้อหาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานอย่างเดียวกัน อีกทั้งพบว่ามีลักษณะเฉพาะ 3 ประการ ได้แก่ 1. มีการสร้างคำวิสามนนามภาษาบาลีซึ่งได้รับวิธีการจากวรรณกรรมบาลีในล้านนา 2. เพศ วิภัติ และพจน์ของคำนามแตกต่างจากไวยากรณ์มาตรฐาน 3. มีการลำดับคำจากประธาน กิริยา กรรม คล้ายภาษาไทย ซึ่งลักษณะภาษาบาลีในคำบูชานี้ สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของภาษาไทย และวิธีการที่เอื้อต่อการเปล่งเสียงคำบูชาอย่างชัดเจน

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “คำสวดภาษาบาลีบูชาพระธาตุและพระพุทธรูปสำคัญทางภาคเหนือของประเทศไทย” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิสุทธอักษรสัทธรรมหาบัณฑิต (บาลี-สันสกฤตและพุทธศาสนศึกษา) สาขาวิชาภาษาเอเชียใต้ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** หน่วยงานผู้แต่ง: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: พระธาตุ, พระพุทธรูป, ภาคเหนือตอนบน, ภาษาบาลี, ไวยากรณ์, คำบูชา

Characteristics of Pāli in Prayers for Stupas and Buddha’s Images in Northern Thailand*

Nonlacha Naphoom **

Sompornnuch Tansrisook **

Abstract

The article aims at studying characteristics of Pāli language in 53 selected prayers uttered in the worship of significant Stupas and Buddha’s images in 8 provinces of Northern Thailand. It is found that the prayers, mostly written in prose with some particular styles, have a similar structure and similar components, showing the same thought and subject matter on which the prayers are based. Three special characteristics are found in the language. Firstly, Thai proper nouns are formed into Pāli by the methods in Pāli works of Northern Thailand. Secondly, use of gender, case, and number are often different from standard grammar. Thirdly, words in

---

* This article is part of the thesis titled “Pāli Praying Formulas of Significant Stupas and Buddha Images in Northern Thailand” submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Art in Pāli-Sanskrit and Buddhist Studies, Section for South Asian Languages, Department of Eastern Language, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

** Affiliation: Department of Eastern Languages, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

sentence are ordered from subject, verb, and object like Thai language. These qualities clearly reflect the influence of Thai language and the way to say the prayer.

Keywords: Stupas, Buddha's image, Northern Thailand, Pali grammar, prayer